

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KARİKATÜRCÜ CEM SAYISI

GÜNAYDIN

ustura 70

-Saat dokuz gelmiş, hanıma ne
yalan uydurmalı? Buldum, tram-

ÖLÜMÜNÜN 20nci YILDÖNÜMÜNDE

CEM

12'inci sayımızda Cem'in kısa bir biyografisini, 11'inci sayımızda da karikatür konusundaki düşüncelerini açıkladığı bir yazısını, yine bu iki sayıda karikatürlerini yayınlamıştık.

Gerçek adı Cemil olan ve karikatürlerine attığı Cem imzasıyla tanınan büyük karikatür ustamız 9 Nisan 1950 pazarı gecesi ölmüştür. Ölümünden önce, uzun yıllar basından çekilmişti, karikatür yapmıyordu .. Belediyede çalışmaktaydı.

Cem, Türk karikatür tarihinde büyük bir dönemeç ve üstün bir aşamadır. Kendisinden önceki çoğu Osmanlı Rumu, kimisi de Ermeni olan karikatürcüleri - mizden sonra, Cem Türk karikatüründe önemli bir dönem açmıştı. Fransızların "Portrait-Charge" dedikleri türün büyük ustadıydı. Kişinin en karakteristik yönünü usta çizgilerle abartarak veriyordu.

En etkili karikatürleri, Kalem ve kendi adıyla çıkardığı Cem dergilerinde yayınlandı. İkinci Meşrutîyet'in ilânıyla (1908) birbirini izleyen hükümetleri eleştiren karikatürleriyle büyük ilgi çekmiş ve ününün doruğuna yükselmişti. Konuları daha çok politikti.

Sadrâzamlar (Başbakanlar) Kâmil ve Sait Paşalar, Tefik Hakkı, Hüseyin Hilmi ve Sait Halim Paşaların karikatürleri, çizgi mizahının en iyi örnekleridir.

hat ve Terakkî'nin bütün ileri gelenleri onun eleştirilerinin konusuydu.

II. Meşrutîyet'in ilânından sonra "Kalem", Birinci Dünya Savaşı yıllarında da "Cem" dergilerini çıkardı.

Birinci Dünya Savaşı yıllarında Güzel Sanatlar Akademisi müdürlüğünde bulunmuş ve birara Şehir Meclisi üyeliği de yapmıştı.

Doktor Cemil Paşa'nın oğlu olan Cem, Rumelihisarı'nda aile mezarlığında gömülüdür.

Ölümünün 20'inci yıldönümü ilişkisiyle bu sayımızı Cem'in yazı ve karikatürlerine ayırdık.

CEM'İN İMZASI

Cem'in karikatür çizdiği mizah dergileri, bir bölümü Türkçe, bir bölümü Fransızca yayınlanırdı. Cem de imzasını, hem eski harflerle Türkçe, hem de Lâtin harfleriyle Fransızca atardı. Yani Cem'in imzası, yarısı Türkçe yarısı Fransızca'dan zamanın mizah dergileri gibiydi.

KOPYADAN YAKINMA

Cem, karikatürlerinin, başka mizah dergilerinde kopya edilmesinden şikâyetçi idi. 25 Şubat 1911'de 16'ıncı sayılı Cem dergisinde çıkan beyanname ile bu şikâyetini açıklamıştır.

"Şehrimizde çıkan bazı mizah gazeteleri "Cem"in karikatürlerinden işlerine geleni, kolunu değiştirmek, pantolonunu şalvar yapmak, başı açıksa fes giydirmek gibi en iptidai surette değiştirip sayfalarına geçiriyorlar. İdarehanece böyle resimler pek iyi tedkik olunarak asılları ve taklitleri ile karşılaştırılmış ve gerekince gazetemizde aynen yayınlanmak üzere saklanmıştır. Eğer bu gazeteler, bu yolda devamda ısrar ederlerse, okurlarımız asılları ile taklitleri arasındaki büyük benzerliği ve hele bu yolda başvurdukları garip intihal "Çalma" kaidelelerini pek yakında gazetemizde görüp, sözlerimizin doğruluğunu anlayacaklardır. Bu teşhir aynı zamanda mizah anlayışımıza da uygun olacaktır."

İKİNCİ ÇIKIŞ

Cem dergisi 8 temmuz 1911'de 32'inci sayısında kapandı. İttihat ve Terakki kabinesinin düşerek, İtilâf fırkasının iş başına geçmesi üzerine 10 Ağustos 1912'de Cem tekrar çıkmaya başladı.

Cem'in ikinci çıkışı olan 33'üncü sayısında şunları

Zamanının en başarılı karikatürcülerinden A.Rigopoulos'un çizdiği Cem'in karikatürü.

"Okurlarımıza:"Cem" bir sene kadar evvel kendi isteği ile kapandı. Çünkü neşriyatında devam edebilmek için ancak bir yol vardı. O yoldan gitmektense bu diyardan, yani matbuat sahasından çekilme - ği- kısa zaman sonra dönüşten emin olarak-tercih etti.. Okurlarımızın mazeretimizi makbul göreceklerinden ve bizi tekrar teşviklerine mazhar eyleyeceklerinden bir an bile şüphe etmediğimizden, idrak ettiği - miz inkılâp üzerine bugün tekrar in - tişara karar verdik."

Ahmet Haşim Cem'i Anlatıyor:

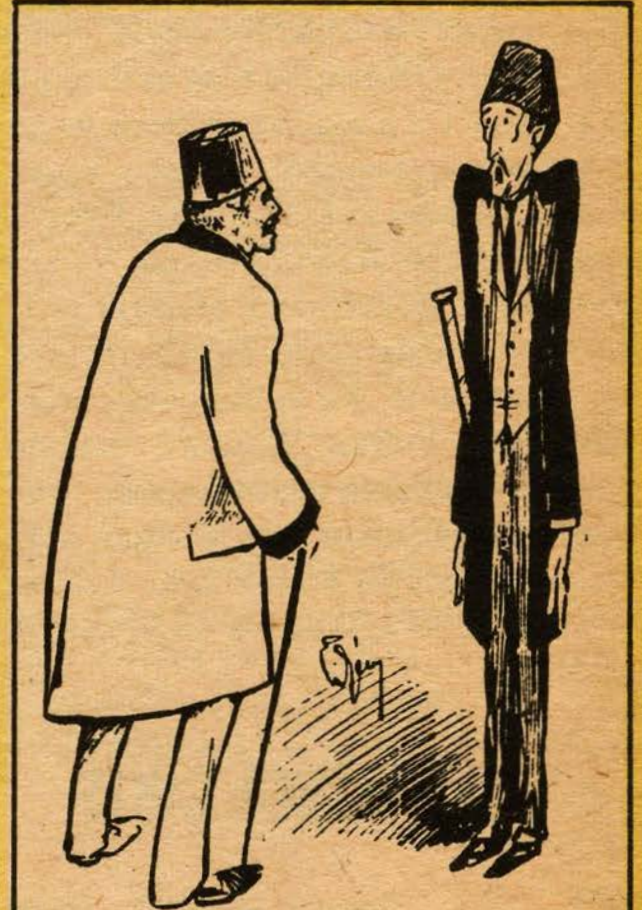
CEM'İN GÖZÜ

* Ahmet Haşim "Gurebahane-i LAKLAKAN" adlı kitabında "Cem'in Gözü" başlıklı yazısında Cem'in sanatını anlatmaktadır.

Derler ki ahmaktan ziyade "Akliselim sahibi" insan vardır. Çok olan akliselimin kıymetsizliği karşısında "Deha" ya, onun dışında bir yer vermek icap etmez mi? Gerçekten, akliselimin durduğu yerde koşan, çekinip gerildiği yerde gözünü yumup muammalı zekâya verdiğimiz "Deha" ismi, henüz hiç bir ilimde anlaşılır bir mânâ almış değildir. "Deha" kelimesi meçhul bir muadelenin yerini tutan "X" harfi mahiyetinde bir tabirdir ki arzın üzerinde akıl almaz birer mahluk uçuşuyla geçen ve bir "Sır'ın" anahtarını bırakıp sonsuzluğun ufuklarında kaybolanlara karşı akliselimin yalnız bölümlüğünü ve hayretini ifade eder.

Onun için Cem bir dehadır. Cem'in gözü izahı olmayan bir uzvi ucube ve görüşü henüz anlaşılmamış kuvvetlerin cinsinden bir kuvvettir. Bu göz bizim gözlerimiz gibi yalnız görmez fakat bilhassa hatırlar. Şahıslarını resmettiği zaman Cem'in alelâde bir ressama nazaran üstünlüğünü ve rüçhanını anlamak güç olur. Bu garip hususiyetin sırrını soranlara Cem şöyle cevap verir:

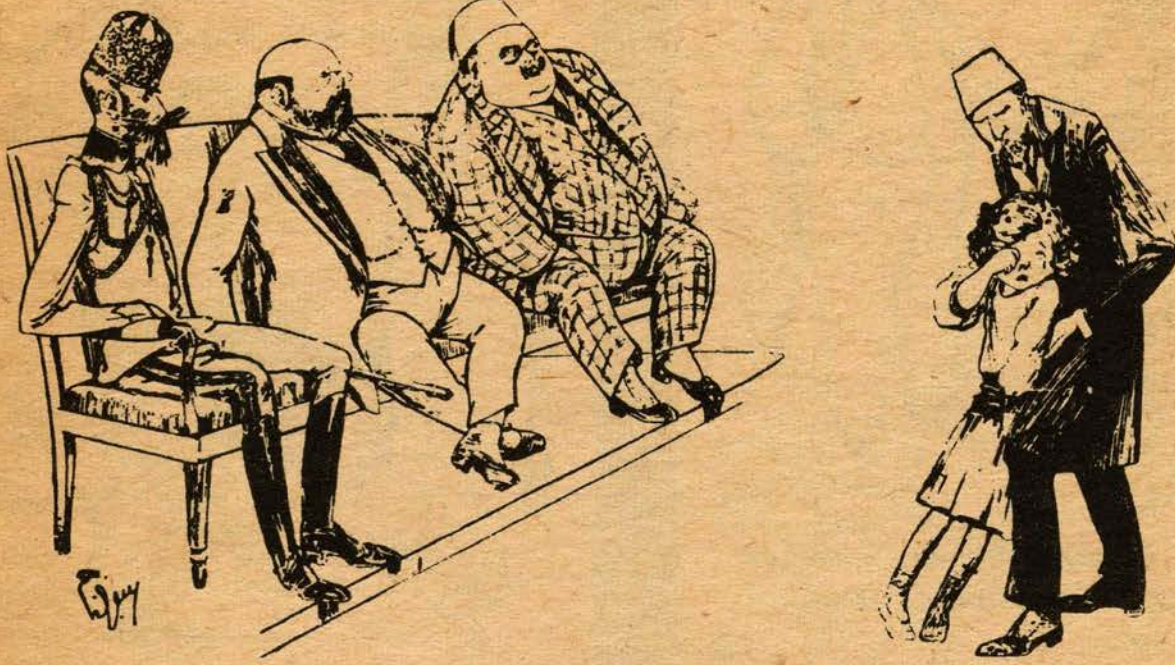
- "Model karşısında bulunduğum zaman "Tabiat" beni durmadan baştan çıkarır. Zira modelin ne önden ne yandan ne aşağıdan ve ne yukarıdan görülen şekli, ruhi

-Ay, bu ne hal, yamyası uzamışsın?...

-Merak etme şimdi düzelirim, Tunelden daha henüz çıktım!...

23 OCAK 1911 GÜNLÜ 9 SAYILI CEM DERGİSİNDEN :

-Ah, yavrum hürriyet, o ne ya !... Öpsene paşa babalarının eteklerini !. Sonra sana yaramaz derler, haşarı derler de, kimse seni sevmez !...

vasıfları tespit eden başlıca hattı göstermez. Benim aradığım ise bütün bu görülen ve maddi hatların neticesi olan büyük "Manevi hayat hattıdır".

Bu sözler esrarengiz bir içten çalışmanın ve belki de bütün bir san'atın düsturunu ihtiva eder. Cem'in dediği hakikatin tâ kendisidir: Şeklimiz bir hile ve bir yalandır. İnsan, meyvelerin aksine yapılmış bir mahlûktur, tatlı eti dışarıda ve iç tarafı ele alınmayacak olan tarafıdır. Tebessüm gülüş ve ağlayış, hep saklamak istediği gülünç veya iğrenç ruhun etrafında tuttuğu perdelerdir ki "Ruh" onun arkasında çarpık ve ürkek bir hayvan gibi, endişeli gözlerle bakarak çömelmiş oturur. Cem'in gözü işte bu perdelerin ar-

kasında gizlenen çirkinliği gören ve ruhun bütün hile ve oyunlarını boşa çıkarıp onu en keskin bir gözetleme altında tutmayı bilen gözdür. Nasıl? Onu ondan başka kim bilebilir?

Cem'in atelyesine girmek şerefine ulaşanlar, duvarlarda feci bir insanlığın parça parça asılıp teşhir edilmiş olduğunu görürler. Derisi yüzülmüş et gibi ruhları üzerlerinde titreyen bu çarpık şişman, zayıf veya kısa insanlar bir "Hırs", bir "Hased", bir "Kin", bir "Gurur" veya bir "Ahmaklık"tı ki tanıdığımız ve her gün gördüğümüz falan veya filanın ismini taşırlar.

Cem'in gözü ruhların cehennemidir.

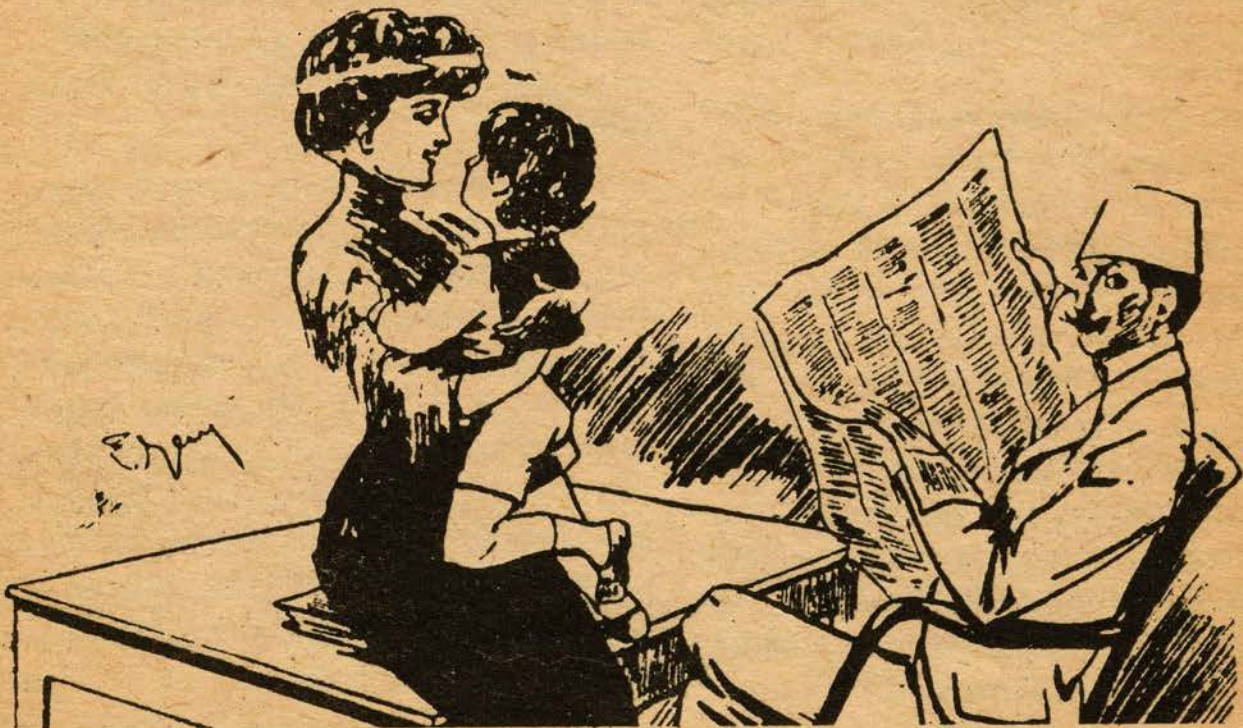

-Gözüm görmez, kulağım
işitmez, elim tutmaz, merha -
met edin...

-Adam değil, timsali hami-
yet ! Ey oğul eğer bu memle -
kette herkes senin gibi olsaydı
işler ne yaman giderdi, her
halde biz gitmezdik !!!

-Çalarım zahir, hele bir ağzını
aç, müstebittir, eskiden hafiye
idi diye bağırırdım, sonra görür -
sün !....

-Benim minimini yavrum da büyüyecek, asker olacak, babacığı akşamları
evde kalsın diye örfî idare ilân edecek, ahbab davetleri, tiyatro eğlencele-
ri falan olmayacak ! değil mi ruhum? ...

-Uyan yahu, tenor - Pnödel müzakerede olacak !...

LAFIN CÜCÜĞÜ

"Para, iyi bir hizmetçi, kötü bir efendidir."

- Bacon -

"Kadınlar fotoğraf gibidirler. Akılsız erkekler bunların negatiflerini saklamaya çalışırken açık gözler kopyalarını çıkarıverirler"

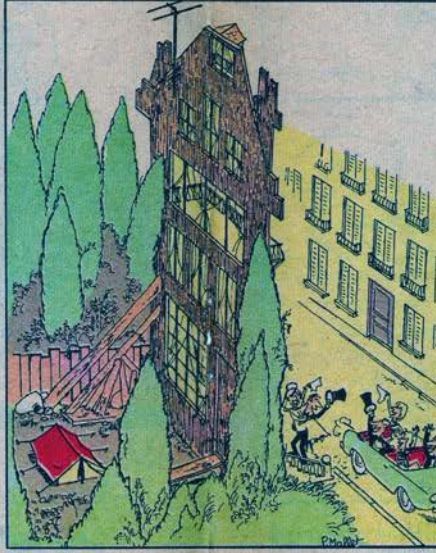
- Henri Becque -

Söylenildiğine göre Hegel'in son sözleri şunlar -
mış :

"Öğrencilerimden yalnız biri beni anladı,ama o da yanlış anladı."

PAT MALLE'den üç karikatür

KADINLA ERKEK

"Kadınlar bizi bir bütün olarak severler :
bizse onları ayrıntılarıyla severiz."

"Kadınlar bizi bir bütün olarak görürler,
oysa biz onları ayrıntılarıyla görürüz. Bizim bir
başımız vardır,oysa onların,gözleri, burunla-
rı,saçları,dudakları,kulakları vardır. Bizim
bir vücudumuz var,oysa onların omuzları, gö-
ğüsleri,kolları,kalçaları var. Bizim bacakları-
mız var,ama onların baldırları,dizleri ayak
bilekleri ve ayakları var..."

-Pitigriili-

ÜÇ BÜYÜKLER

İngiliz amirali, deniz harp okulu son sınıfının
bitiş sınavına gelmişti. Subay adayı öğrenciler-
den birine sordu:

-Sizce İngiliz tarihinin en büyük üç denizcisi
kimlerdir?

Genç subay adayı, çok kibar bir davranışla,

-Çok affedersiniz, dedi,içeri girerken sor-
muştum ama, adınızı tam olarak öğrenemedim. A-
ma öbür ikisi Nelson'la Drake'dir.

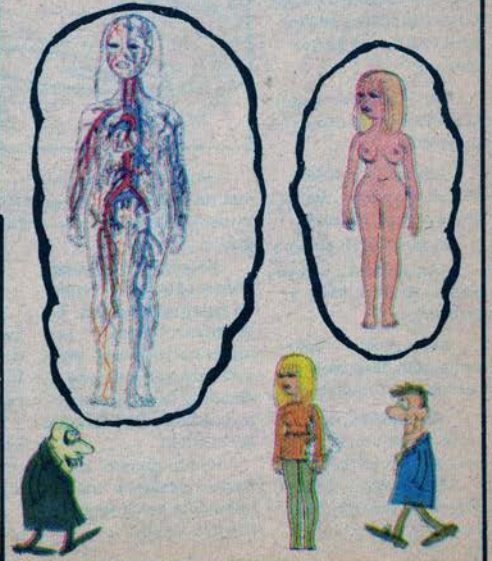
KAÇ SAATTE?

Bir adam,sıksa,bitkin bir ata binmiş, atı yü-
rütme için çırpınırken karşıdan gelen birisine,

-Ağam,demiş,filan köye ne kadar zamanda va-
rabilirim?

Yolcu,bir ata bir de çırpınan adama bakıp,

-Belli olmaz,demiş,sana bakılırsa ondakika -
da,ama ata bakarsan on günde belki gidersin...

YARIŞMA

Fıkraları

*İzmir-Fevzi Paşa
Bulvarı No:2, Muzaf-
fer Dikmen yazıyor:*

133

TEPESİNE EDER

Köylünün biri, büyük fedakârlıkla, adam olsun diye oğlunu medreseye göndermiş. Üç yıl medresede kalan oğlan izinli olarak köyüne dönmüş. Medresede edindiği bilgiyi babasına göstermek için fırsat arıyordu.

Bir gün baba - oğul gezerlerken, adamın çiş gelmiş,

-Oğlum, sen bekle, ben su dökeyim.. demiş, yolun soluna dönmüş.

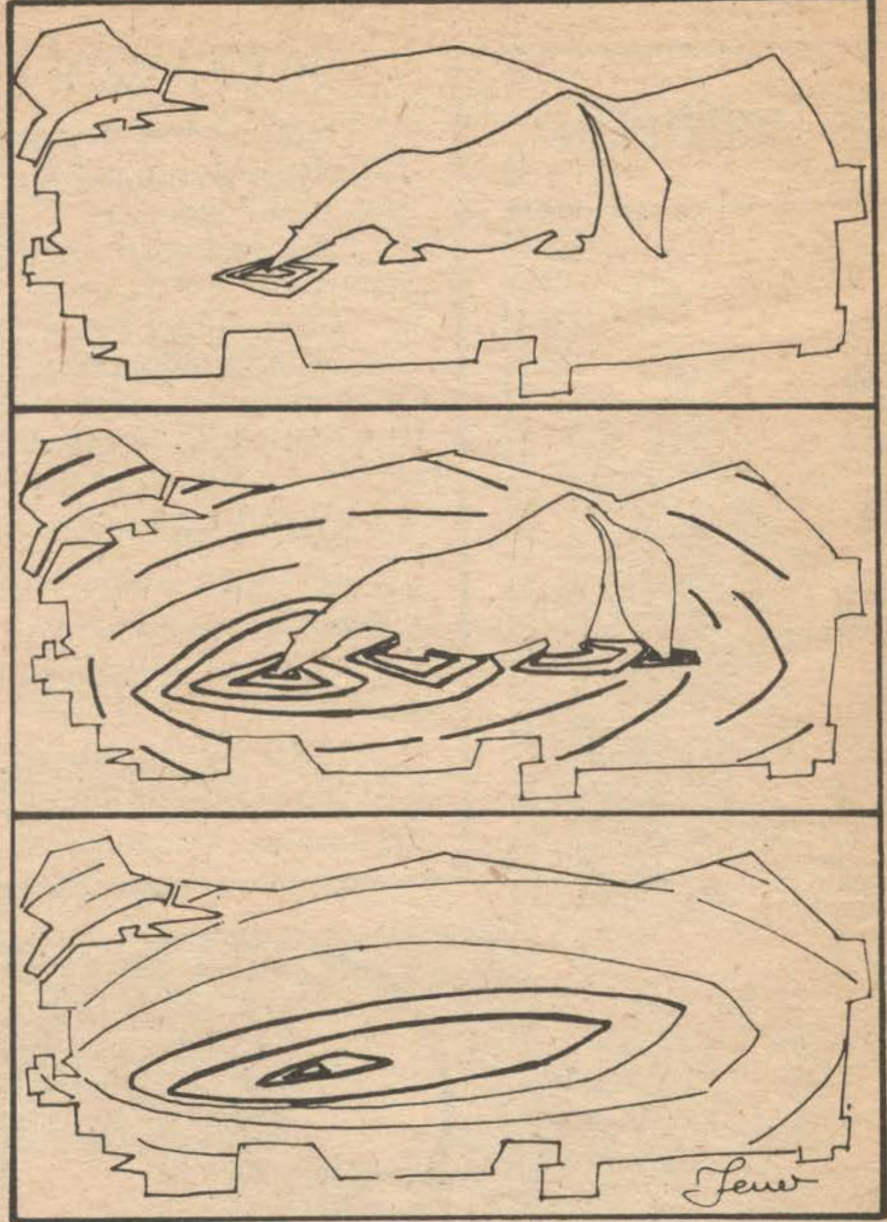
Hemen oğlan atılmış

-Aman baba, oraya dönme. Kibleye karşı işlenmez,

Adam, yolun sağına geçmiş, tam işeye - cekken oğlu yine atılmış,

-Aman baba, dur! O yanda falan evliyanın türbesi vardır, çarpılırsın.

Adamcağız doğaya dönmüşse de, oğlu bağır- mış.

-Aman , ne yapıyor- sun baba, güneşe karşı işemek katiyen câiz değildir...

Ne yana, ne yöne, dönse, oğlu bir baha- ne bulup adamcağızı i- şetmiyor. O kadar sıkışmış ki, sonunda yere sırt üstü yatıp işemiş- ma, üstü başı da ıslan - mış, Adam ıslak kafasını kurularken,

-Senin gibisini med- reseye gönderen ahmak, işte böyle kendi tepesi -

*Gazipaşa(Antalya)
Öğretmen M.Fahri O-
ğuz yazıyor:*

134

ŞÜKÜR

Gazipaşa ilçesinin, İnceağrı köyünden Abdurrahman Ağa'ya(1852 1937) günümüzün Nasrettin Hocası denilirdi.

Abdurrahman Ağa, karısının her gün fasulye pişirmesinden bıkmış, bağır- mış,

-Yine mi fasul - ye be!Altı ay tazesı, al-

ti ay kurusu... Bıktım, artık!

Karısı,

-Onu da bulamayanlar var, şükret! deyince Abdurrahman Ağa,

-Asıl onu bulamayanlar şükretsın! demiş.

135. VЕКİL

Abdurrahman Ağa tarlasını bir ortakçıya verir, ama dalave - reci olan ortakçıdan pa - yına hiç bir ürün ala - mazmış. Bir gün iyice kızmış, hakkını istemek, alamazsa da bağırıp ça - ğırmak, olmazsa ortak - cılıktan çıkarmak için adamın yanına varmış. Gelgelelim ortakçı öyle yakınmış, sızlanmış ki, onun yalancı olduğunu bildiği halde sesini çı - karamadan düşmüş yo - la. Geceyi yol üstünde - ki bir başka köyde bir tanıdığının evinde geçir - miş. Ev sahibi,

-Neden suratın asık? diye sormuş.

O da,

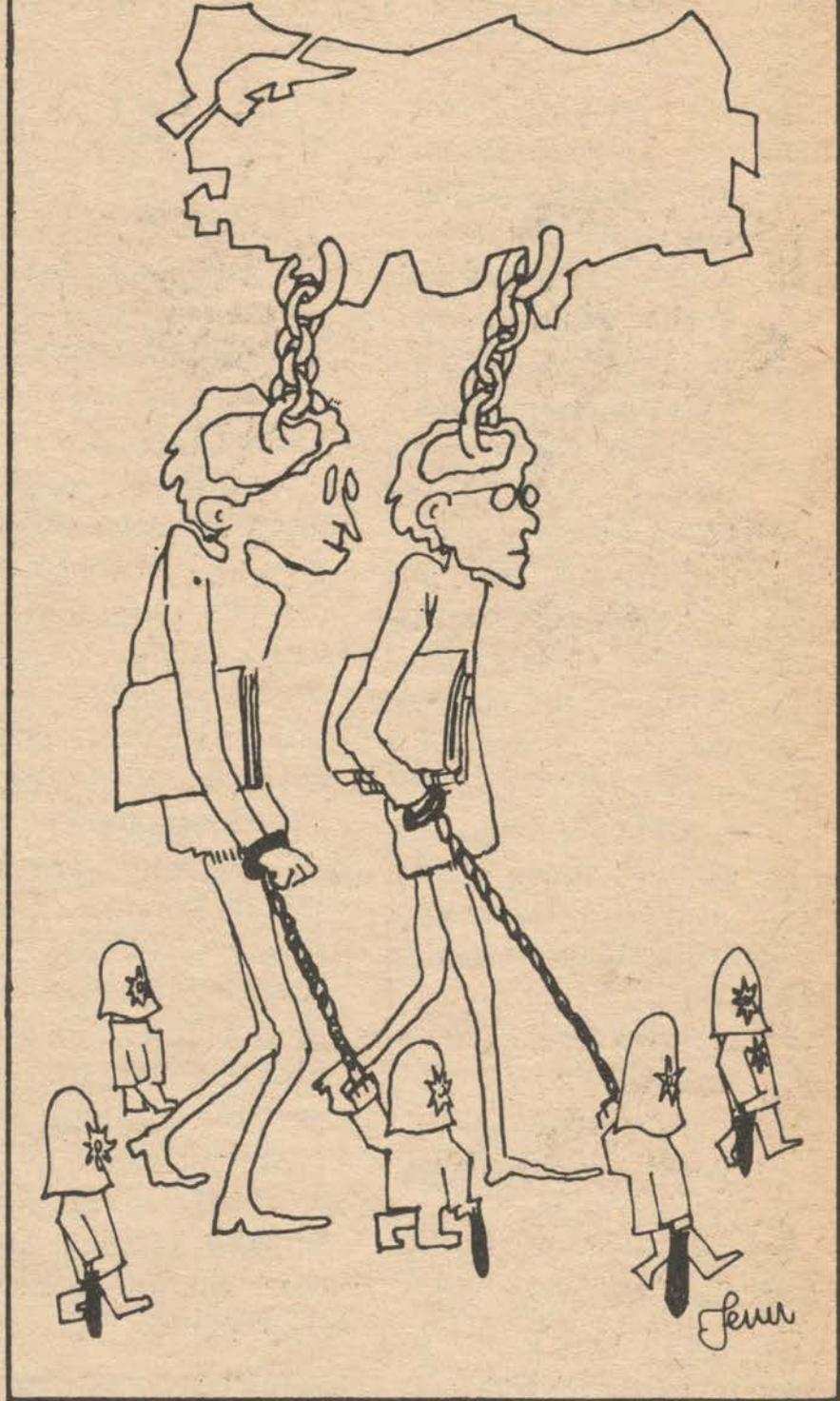
-Ortakçım olacak he - rif yüzünden... Üstelik yüzümün yumuşaklığın - dan ona bir şey de diye - medim... demiş.

-Ortakçın sana ne yaptı?

Abdurrahman Ağa,

-Sen, demiş, beş da - kika benim ortakçının ve -

OKUYUCU KARİKATÜRLERİ

kili olur musun?

-Seni memnun ede - cekse peki, olurum...

Abdurrahman Ağa, açmış ağzını yummuş gö - zünü... Ver yansın, sö - vüp sayıp içini boşaltır - ken, ağır sövgülere da - yanamayan adam,

-Yooo, demiş, yeter yahu... O kadar da de - ğil artık...

Abdurrahman Ağa,

-Gördün mü şimdi benim ortağın ne kötü he - rif olduğunu, demiş, o - nun vekili olmaya beş dakika bile dayanamadın.

BÜLENT ORAN'DAN BİR HİKÂYE:

Uzun bir boyu, alıkça bir su - ratı olduğu, elbisele - rini de Bitpazarı'n - daki kaçak Amerikan hurdalarından seçti - ği için bütün yerli a - ile kızları onu Ame - rikalı sanarak cö - mertçe bağışlarda bulunuyorlardı.

Bir tanesi:

-Hey darling, dis is cami of Süleyma - niye. . Ay lav yu veri maç, demiş ve Süley - maniye'nin sağ mina - resinin gölgesine sı - ğınarak verdiği bil - giyle dudaklarına kar - şılık sigara istemiş - ti.

Sigarası olsa ken - di içecekti.

Edindiği tecrü - belerle Türkiye' de yabancı turist ol - maktansa Avrupa'da yerli turistlik yap - manın daha kârlı o - lacağını hesaplamış - ti. Çünkü burada ya - pacak hiç bir işi kal - mamış, aile mezar - lığı yükünü alıp mi - rası yenecek son amcanın bile kemik - leri çürümüş, inti -

Vıy Mösyö

har etmek, bir parti - ye girmek veya ji - gololuk etmekten baş - ka bütün kolay geçim yolları kapanmıştı.

İntiharı tatsız, parti dalkavukluğu - nu ağır bulduğu - dan çürük dişlerine en uygun iş olarak kadın parası yemeği seç - miş, karnını bir müd - det bu meslekte do - yurduktan sonra:

-Kadın parası mideyi bozmaz, diye tavsiyelerde bulun - mağa başlamıştı. Faz - la yememek ve üze - rine karbonat içmek şartıyla dünyanın en besleyici gıdasıdır.

Bakır çalığı zey - tinyağlı, kokmuş bir balık nasıl dokunur - sa, geçkince bir kadın

aynı tesiri yapmış.

-Ya beni alır - sın ya da paracıkla - rımı tükettiğin için seni mahkemeye ve - ririm, tehdidini sa - vurmıştu.

Bu tehdit ve so - kak dilberlerinin ken - dini Amerikalı ola - rak yutmamağa baş - lamaları da ondaki seyahat fikrini des - teklemişlerdi.

Kıyıda köşede kal - mış birkaç enayiden karaborsa mal temi - ni yalanıyla dolan - dırdığı yol parasını cebine yerleştirip, sa - kal uzatma ve pasa - port işlerini tamam - layınca o da bir gün vapurun güvertesin - de rıhtımdaki dalgın tazelere mendil, sal - lama fırsatını bul - muştı.

Paris'e varan her seyyah gibi Ey -

SAĞLIĞINA !

Ünlü ressam Utrillo, şöföre.

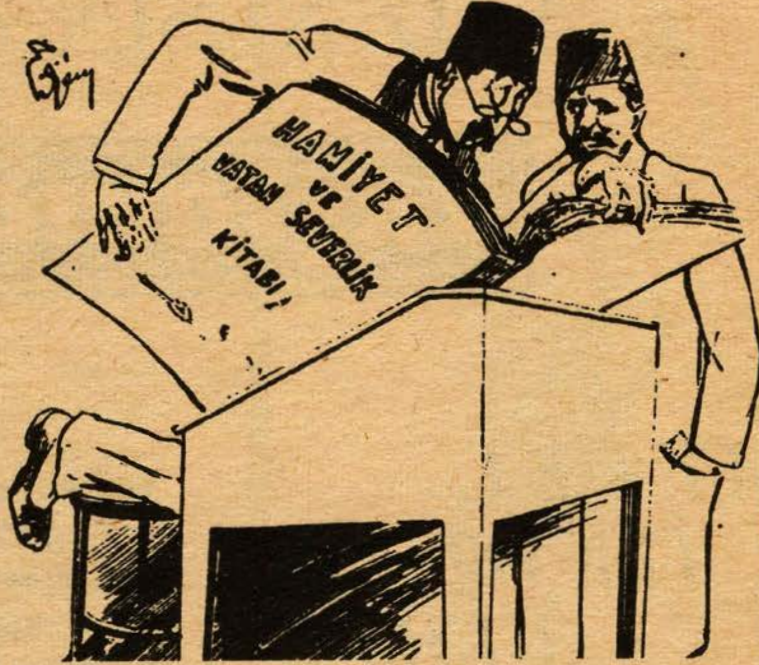
-Sağlığıma bir bardak şarap içe - riniz ! diye bahşiş verince şöför,

-Efendim, der, o kadar hasta gö - rünüyorsunuz ki, sağlığınız için bir bardak şarap yetmeyecek !

fel'in dibinde bir fotoğrafını çekirtmiş.. Fransızca'da altmış dokuza kadar saymasını öğrenmiş ve bütçesinin darlığına rağmen yabancı milyonerlerin, tahtını kaybeden kralların ve uluslararası hırsızların gittikleri Hotelde la Ville'e yerleşmişti.

Servetini, zengin bir adamın servetiyle birleştirerek ekonomik bir evlenme hayali kuran orta yaşlı bir dul, otel defterine "Prens İdris Rahmani" adını yazan bu sakallı genci gözüne kestirerek lâzım gelen stratejik tedbirleri almış ve ilk iş olarak da kalçalarının çimdiklenmesine ses çıkartmayan oda hizmetçisinin ayağını kaydırıp ortaya kendi kalçalarını koymuştu. Zaten Prens sıfatı bütün Avrupa kadınlarının kalçalarını açan bir muncuk gibidir. İdris Fransız dilinde palavra kesmekten aciz olduğu için her lisan da konuşmasını bilen ellerine baş vurmuş,

İKİ MİLLETVEKİLİ ARASINDA

-Her sene açığını kapamak için borca giren bir milletin üç dört yüz bin lirasını, üç, dört kişinin taksim etmesi hangi sayfada yazılı, onu arıyorum !..

parmaklarını ateşli dulun yasak bölgelerinde dolaştırdıktan sonra altı milletin ağzıyla:

-Sizi seviyorum, demişti.

Dememiş olsaydı bile kadın nikâh dairelerine onunla gitmeğe karar vermişti bile. Ona albümlerini geyik avında boynuzları ağaca takılarak ölen rahmetli kocası Kont de Michaut' nun ve malikânesinin resimleriyle çek defterini göstermişti. A -

teşi kadar hesabı da kuvvetli olan bu dula gösterdiği şeyler kâfi gelmeyince son koz olarak çantasındaki Selimiye Kışlası' nın resmini çıkararak:

-İşte benim şatom, demişti.

Kadın, rahmetli Kontun malfkânesinden daha büyük olan bu binayı görünce etli dudaklarını uzatarak:

-Mais oui, cevabını vermişti.

Ve bu evet de Prens İdris'in istikbalini kurtarmıştı

AZİZ NESİN' den

taşlama

ATA ET, İTE OT VERME

Dünyada pek az var yiğit kişi,
Saygıya lâıyk değil her kişi,
Isıracak it göstermez dişi,
Palavracıyı sanıp bir kıymet,
İte ot verip ata verme et!

Değersizlere verme sen değer,
Eşğe semer, vur ata eğer.
Kim eşek diye semeri döğer,
Kaç ondan, çünkü, işe vurur ket,
İte ot verip, ata verme et!

Yüzverme öyle her bir Ali'ye,
Yüzbulup yapar gelir halıya,
Saygı görmemiş, döner deliye,
Lâıyk değilse etme merhamet,
İte ot verip, ata verme et!

Yükünü taşı ömür boyunca,
Bekle yetişsin baharda yonca,
Eşek eşektir verilmez gonca,
Yeter eşşğe yonca bir demet,
İte ot verip, ata verme et!

Dıştan okunmaz insanın içi,
Koyun yerine konulmaz keçi,
Aslana köpek gider mi elçi,
Kendini sanır bulunmaz nimet,
İte ot verip, ata verme et!

Çiğ süt emmiştir insan evlâdı,
Konuşur sandın ama havladı,
Kendi cinsini yedi, avladı,
Şeytana bile okutur rahmet,
İte ot verip, ata verme et!

Sakın aldanıp para sesine,
Kula kul olma pisipisine,
Akan tarihin gitme tersine,
Yalana hayır, doğruya evet,
İte ot verip, ata verme et!

ABRAHAM Lincoln çirkin-
di. Bu çirkinliğini şöyle izah
ederdi : "Ben iki aylıkken Ken-
tucky'nin en güzel çocuğuy -
muşum. Fakat dadım bir gün
ırmak kenarında göçebe bir a-
ilenin çok çirkin çocuğu ile
beni değiştirmiş."

ABRAHAM LINCOLN

Müteveffa amcam dünyanın en ki-
bar adamıymış. Mississippi üzerinde
bir nehir gemisinde seyahat ederken
gemi batmaya başlamış. Suya düşen
amcam, başını sudan çıkarmış, şapka -
sıyla güvertedekileri selâmlayarak
"Bayanlar, baylar lütfen beni mazur
görün" demiş ve batmış.

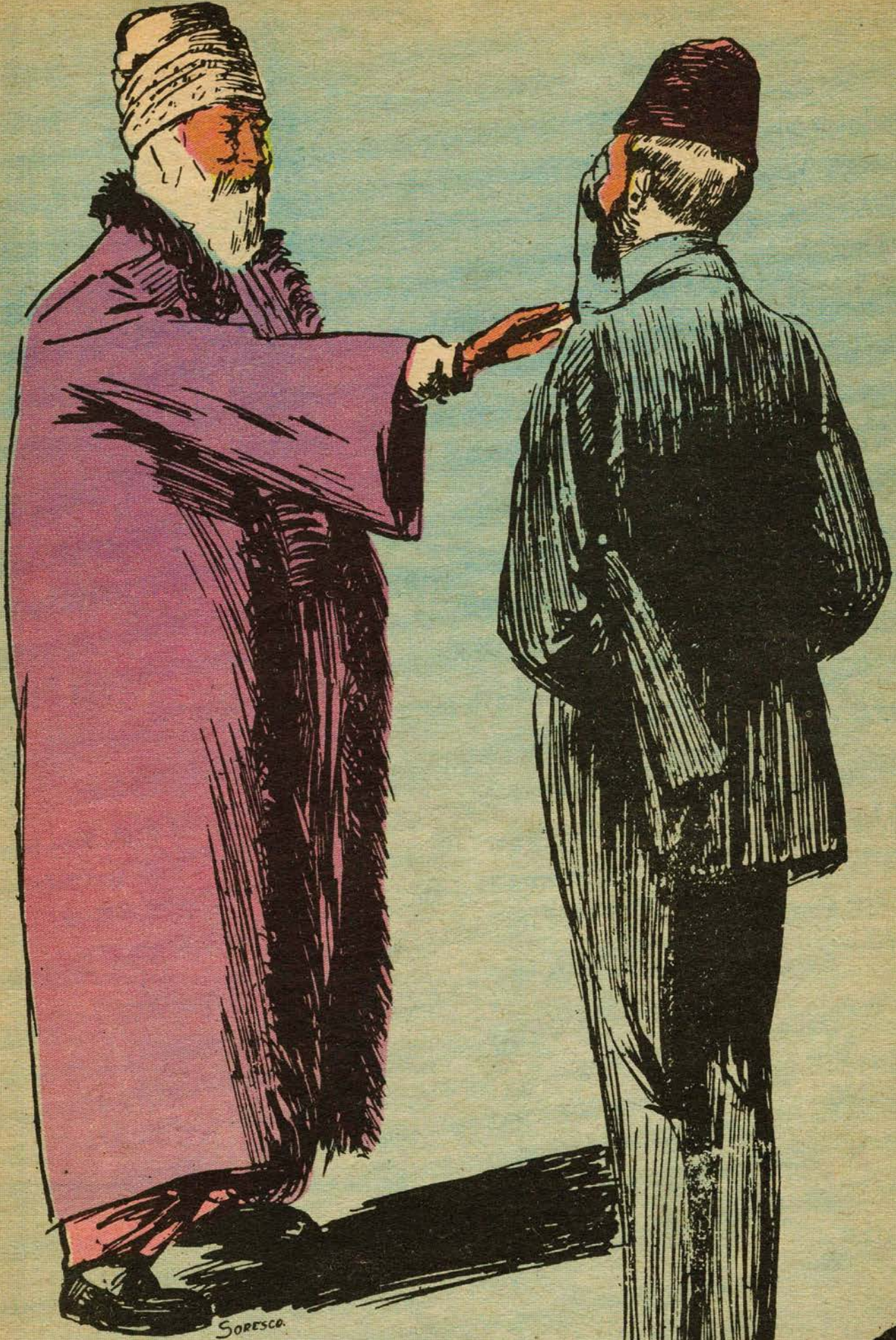

Lincoln, ilk oğlu Robert Todd
dünyaya geldiği zaman bir arkadaşına

"Çok korkmuştum, ama korktuğum baş-
şıma gelmedi" dedi. Arkadaşı hayret-
le "Niçin korkmuştunuz" diye sordu .
Lincoln önce kısa boylu şişman karısı
Mary'ye sonra kendisinin dev vücudu-
na bakarak: "Çocuğun bir bacağı -
nın Mary'ye bir bacağının da bana
benzeyeceğinden korkmuştum." dedi .

Lincoln İngilizleri kızdırmaktan
büyük zevk duyardı. Birgün karşılaştı-
tığı bir kızılderiliye "John Bill dedi,
İngiliz dominyonlarının üzerinde hiç
güneş batmadığını ve bunun ne demek
olduğunu biliyor musun?"

"Pek tabîî biliyorum dedi kızıl -
derili, Tanrı onlara karanlıkta itimat
edemiyor da ondan."

-Yahu milletvekili olduk ama
epeyce de yorulduk.